

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.168/1454/5381
Konu : Yazılı soru önergesi

19/09/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 25/03/2016 tarihli ve 43452547-120.07-26506 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Van Milletvekili Lezgin Botan tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3197 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.168/1720/5968
Konu : Yazılı soru önergesi

13/09/2016

Sayın Lezgin BOTAN
Van Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/3197 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere, ilgili tüzük, yönetmelik ve genelge hükümlerine göre işlem yapılmakta olup, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

II- A) 5275 sayılı Kanunun, "Öğretimden yararlanma" kenar başlıklı 76. maddesinin birinci fıkrasında, açık ceza infaz kurumları ile çocuk eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin örgün ve yaygın, kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin yaygın öğretimden yararlanmalarının sağlanacağına dair hükmün yer aldığı mâlumlarıdır.

B) 27/07/2007 tarihli Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirme İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 46/1 Nolu Genelgenin;

1- "Eğitim-Öğretim Çalışmaları"na ilişkin Dördüncü Bölümünün "D- Açık İlköğretim Okulu, Açık Öğretim Lisesi ve Açık Öğretim Fakültesine İlişkin Ortak Hükümler" başlıklı kısmının (2) numaralı fıkrasında, kayıt ve sınav harçlarını, yol masraflarını ödeyemeyecek durumdaki hükümlü ve tutukluların, bu tür masraflarının karşılanması için, il veya ilçe sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfından, gönüllü kurum ve kuruluşlardan yardım isteneceği, gerekirse yol masraflarının eğitim kurulu kararıyla emanet para faizi hesabından veya kurum olanaklarıyla karşılanacağı, hükümlü ve tutuklu öğrencilerin maddî nedenlerle mağdur edilmeyeceği,

2- Aynı bölümün "F- Yüksek Öğretim Çalışmaları" başlıklı kısmının (1) numaralı fıkrasında, herhangi bir yüksek öğretim kurumuna devam ederken tutuklanan veya hüküm giyen öğrencilerin ya da ceza infaz kurumundayken üniversite sınavını kazanan hükümlü ve tutukluların kapalı ceza infaz kurumlarından, okullarının kabul etmesi durumunda, dış güvenlik görevlisi muhafazasında, açık ceza infaz kurumlarından iç güvenlik görevlisi nezaretinde ara, yıl sonu, bütünleme ve mazeret sınavlarına katılmalarının sağlanacağı; dördüncü bendinde, açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin, kurumla aynı büyükşehir belediyesi veya belediye sınırları içinde olan herhangi bir yüksek öğretim kurumunda okuma hakkını kazandıklarında, okullarının kabul etmesi halinde, talepleri doğrultusunda, okullarına devam etmeleri ve örgün eğitimden yararlanmalarının sağlanacağı,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Hükümlerine yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların yaygın, açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin ise örgün ve yaygın eğitimden yararlanmaları imkânı bulunmaktadır. Kapalı ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin örgün eğitimlerine ilişkin olarak, okullarının kabul etmesi hâlinde bu hükümlüler ara, yıl sonu ve bütünleme sınavlarına katılabilmektedir.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların salıverilme sonrasında yaşamlarını sürdürecekleri bilgi becerileri kazanmaları ve topluma uyumları için çeşitli eğitim ve iyileştirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bu kapsamda kadın, erkek veya çocuk ayrımı gözetilmeksizin tüm hükümlü ve tutukluların okuma-yazma, açık öğretim ortaokulu, açık öğretim lisesi, açık öğretim fakültesi, meslek yüksek okulu, fakülte, yüksek lisans ve doktora eğitimlerini sürdürmeleri mevzuat çerçevesinde sağlanmaktadır.

Bununla birlikte, eğitim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler, yaygın öğretim çalışmalarını daha nitelikli düzeye getirmek için, internet erişimli sanal sınıf uygulamaları kapsamında, bir bölümü yaygın öğretim, bir bölümü ise örgün öğretim hizmetlerini kapsayan farklı bir öğretim sisteminin oluşturulmasını gerekli kılmıştır. Hükümlüler ve tutuklular, tercihleri doğrultusunda Kurumdaki internet üzerinden kullanıcı adı ve parolalarıyla, ilgili üniversitenin ceza infaz kurumlarıncı belirtilen sayfalarıyla sınırlı kalmak kaydıyla, memur nezaretinde canlı olarak eğitimlerini sürdürebilmektedirler.

Öte yandan ceza infaz kurumlarında barındırılan ve eğitimine devam eden hiçbir hükümlü ve tutukludan yüklü miktarda yol masrafı alınmamakta olup, söz konusu hükümlü ve tutuklular eğitime devam ederken hiçbir şekilde mağdur edilmemektedir.

III- Avrupa Birliği İlerleme Raporlarında, gözaltı ve gözaltının uzatılması kararlarından ziyade tutukluluk veya tutukluluğun devamı kararlarına atıf yapıldığı görülmektedir. Bu nedenle yapılan eleştiriler uzun tutukluluğa ilişkindir. Bu sorunun giderilmesi amacıyla hükümetlerimizce çıkarılan mevzuat sürekli olarak gözden geçirilerek çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Bu kapsamda;

A) 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunla;

1- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 101. maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle; tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya tahliye isteminin reddine ilişkin kararların yeterli gerekçeyi barındırması, bu kararlarda kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenlerinin varlığı ile tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunun somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça yazılması gerektiği öngörülmüştür. Bununla, hâkim veya mahkemenin tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya tahliye isteminin reddine ilişkin karar verirken kuvvetli suç şüphesi ve tutuklama nedenlerinin varlığı ile olayda uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunun somut olgularla gerekçelendirmesinin zorunlu olduğu hüküm altına alınmıştır.

2- Yine, aynı Kanunun 100. maddesinde öngörülen tutuklama yasağı sınırı bir yıldan iki yıla çıkarılmak suretiyle, cezası iki yılın altında kalan suçlarda tutuklama kararı verilmeyeceği düzenlenmiştir.

3- Ayrıca, tutuklamanın en üst derecede kişi hak ve özgürlüklerine müdahale eden bir

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

koruma tedbiri olması nedeniyle, 5271 sayılı Kanunun 109. maddesinde değişiklik yapılarak, ölçülülük ilkesi gereğince tutuklama tedbirine en son çare olarak başvurulması, tutuklama yerine adli kontrol müessesesinin daha çok olayda ve daha etkin uygulanmasının sağlanması amacıyla adli kontrol tedbirinin uygulanması için öngörülen süre sınırı kaldırılmış, şüphelinin konutunu terk etmemesi, belirli bir yerleşim bölgesini terk etmemesi veya belirlenen yer veya bölgelere gitmemesi şeklinde yeni tedbirler öngörülmüştür.

B) 6459 sayılı İnsan Hakları ve İfade Özgürlüğü Bağlamında Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla;

1- Silahların eşitliği ve çekişmeli yargı ilkelerinin sağlanması amacıyla;

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 105. maddesinde değişiklik yapılarak aynı Kanunun 103 ve 104. maddeler uyarınca yapılan istem üzerine, duruşma dışında karar verilirken Cumhuriyet savcısı, şüpheli, sanık veya müdafinin görüşünün alınmayacağı, bu kararlara itiraz edilebileceği düzenlenmiş,

Aynı Kanunun 108. maddesinde değişiklik yapılarak soruşturma aşamasında tutukluluk durumu değerlendirilirken şüpheli, sanık veya müdafinin dinlenilmesi zorunluluğu getirilmiş,

Yine, 5271 sayılı Kanunun 270. maddesinde değişiklik yapılarak tutukluluğa yapılan itirazlarda, Cumhuriyet savcısının görüşünün alınması durumunda, alınan bu görüşün şüpheli, sanık veya müdafine bildirilmesinden sonra şüpheli, sanık veya müdafinin görüşü alınmak suretiyle itiraz hakkında karar verileceği düzenlenmiştir.

2- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141. maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle; yakalanan veya tutuklanan kişilerin yakalama ve tutuklama işlemine karşı kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmaması durumunda, bu kişilerin maddî ve manevî her türlü zararlarının tazminini isteyebilmesine imkân sağlanması hüküm altına alınmış ve aynı Kanunun 144. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılarak gözaltı ve tutukluluk süresi başka bir hükümlülüğünden indirilen kişilerin tazminat isteyemeyeceklerine dair düzenleme mülga edilmiştir.

C) 6526 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla;

1- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100. maddesinde değişiklik yapılarak, kişilerin temek hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla tutuklamanın kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillere dayandırılması zorunluluğu getirilmiş,

2- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 10. maddesinde yer alan tutukluluk süresinin bazı suçlar bakımından iki kat uygulanacağına ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmıştır. Böylelikle, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren bütün suçlar bakımından azamî tutukluluk süresinin "beş yıl" olarak uygulanması sağlanmıştır.

D) 6545 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 10. maddesinde değişiklik yapılarak uzmanlaşma ve uygulama birliği sağlanması amacıyla soruşturma aşamasında tutuklamayla ilgili karar verme yetkisi sulh ceza hakimliğine verilmiştir.

Ülkemiz, yapılan bu çalışmalar ve mevzuat değişikliklerinden sonra Avrupa'nın en düşük tutukluluk oranına sahip ülkesi durumuna gelmiş bulunmaktadır.

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Kanunlar Genel M¼d¼rl¼đ¼

IV- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) 25/04/2016 tarihi itibarıyla ceza infaz kurumlarında temel eğitimden y¼ksek ¼đrenime kadar y¼r¼t¼len eğitim çalışmaları neticesinde açık¼đretim fak¼ltesine devam eden 214, iki yıllık ¼rg¼n y¼ksek ¼đrenime devam eden 226, d¼rt yıllık ¼rg¼n y¼ksek ¼đretime devam eden 376, y¼ksek lisans eğitimine devam eden 20, doktora eğitimine devam eden 6 h¼k¼ml¼ ve tutuklu ¼đrencinin bulunduğu,

B) ¼lkemizde bulunan t¼m ceza infaz kurumlarına 2015 yılı sonu itibarıyla yeni nesil versiyona sahip toplamda 19.399 adet masa¼st¼ bilgisayarın g¼nderildiđi,

C) Tutuklu bulunan ¼đrencilerin tutukluluk s¼relerine, devam ettiği okul ile ilişiği kesilen ¼đrenci sayılarına, kaç ¼đrencinin okulunun bulunduğu ildeki ceza infaz kurumunda bulunduğuna ve kayıtlı olduğu okulun sınavlarına g¼t¼r¼l¼p getirildiğine ilişkin istatistik¼ bilginin bulunmadığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAğ
Bakan